

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/143/2022
Identifikačné číslo spisu:	1314221774
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1314221774.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu X. D., A., F. č. XXXX/X, zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Pavol Kollár, s. r. o., Bratislava, Lehotského 4, IČO: 36 757 276, proti žalovanej VP Beta s. r. o., Bratislava, Sliezka 9, IČO: 45 405 883, zastúpenej VRBA & PARTNERS s.r.o., Bratislava, Sliezka 9, IČO: 35 918 225, o neúčinnosť právneho úkonu, v súčasnosti vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B3-17C/190/2014 (pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 17C/190/2014), o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2020, sp. zn. 15Co/299/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III - v súčasnosti Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 9. novembra 2017, č. k. 17C/190/2014-198 v znení opravného uznesenia zo 14. augusta 2018, č. k. 17C/190/2014-253 a opravného uznesenia z 1. októbra 2018, č. k. 17C/190/2014-257, zamietol žalobu (výrok I.), ktorou žalobca žiadal, aby súd určil, že kúpna zmluva zo 16. augusta 2012, uzatvorená medzi žalovanou ako kupujúcou a V. H. ako predávajúcim, je voči žalobcovi právne neúčinná. O trovách prvoinštančného konania rozhodol tak, že žalovanej priznáva nárok na náhradu trov konania vo výške 100% (výrok II).

1.1. Vychádzajúc z ustanovení § 42a ods. 1, 2, 3, 4 a 5 písm. a) a b), § 42b zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) a s prihliadnutím aj na skutočnosť, že V. H. ako dlžník obdržal za predaj nehnuteľností žalovanej sumu niekoľkonásobne prevyšujúcu výšku žalobcovej pohľadávky voči nemu, pričom žalovaná ako kupujúca v čase realizácie predaja nehnuteľností patriacich V. H. nemala vedomosť o existencii pohľadávky žalobcu voči predávajúcemu ako dlžníkovi súd prvej inštancie

dospel k záveru, že neboli splnené podmienky pre určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovanou a dlžníkom voči žalobcovi ako právneho úkonu ukracujúceho uspokojenie žalobcom vymáhanej pohľadávky, a preto bolo nevyhnutné žalobu zamietnuť.

1.2. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že žalovaná vyplatila predávajúcemu ako dlžníkovi žalobcu nižšiu sumu ako bola cena stanovená znaleckým posudkom v rámci nariadeného znaleckého dokazovania, ktorý určil hodnotu predávaných nehnuteľností dlžníkom žalobcu ku dňu podpisu kúpnej zmluvy, t. j. 16. augusta 2012 vo výške 238 000 eur. Napriek tomu skonštatoval, že len tento samotný dôkaz nemožno považovať za jediné kritérium dôvodnosti prevodu nehnuteľností. Zo svedeckých výpovedí V. H. a JUDr. A. M. mal za to, že nehnuteľnosti síce boli predané v roku 2012 za nižšiu cenu aká bola predstava predávajúceho, avšak so zreteľom na jeho zadlženosť predstavovala kúpna cena vo výške 110 000 eur sumu mnohonásobne vyššiu ako bola pohľadávka žalobcu a tým pádom aj dostatočnú k tomu, aby ju dlžník mohol uspokojiť. Za daných okolností predstavoval predaj nehnuteľností pre predávajúceho najvýhodnejší obchod aj z pohľadu možnosti pokračovania podnikania v predmetných priestoroch a vyplatenia exekúcií najmä voči poisťovniam. Pre žalovanú bola ich kúpa zase vhodnou investíciou aj z dôvodu okamžitého získania nájomcu. V tejto súvislosti súd poukázal i na to, že účelom odporovateľnosti ako inštitútu občianskeho práva je zabrániť úkonom dlžníka, ktorý znižuje svoj majetok na úkor veriteľa. Dlžníkov právny úkon musí ukracovať uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa. Ukrátenie u veriteľovej pohľadávky predpokladá zmenšenie majetku, ktoré bráni uspokojeniu pohľadávky v celom rozsahu, alebo aspoň sčasti, pričom, ak by nebolo týchto úkonov, mohol by veriteľ svoju pohľadávku z majetku dlžníka uspokojiť. K ukráteniu uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky veriteľa nemôže dôjsť, ak sa síce zmenší majetok dlžníka, avšak dlžník vlastní napriek odporovanému právnomu úkonu a ďalším svojim dlhom taký majetok, ktorý sám o sebe postačuje k tomu, aby sa z neho veriteľ uspokojil. Takým majetkom môžu byť aj peniaze, ktoré dlžník reálne získal z predaja svojich vecí. V prípade, že dlžníkov právny úkon nemal za následok zmenšenie jeho majetku, keďže za prevedené veci, práva alebo iné majetkové hodnoty získal ich obvyklú cenu alebo mu za ne bola inak poskytnutá primeraná, rovnocenná náhrada, rovnako nemôže dôjsť k ukráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky. Kvalifikované zmenšenie majetku dlžníka by mal v konaní dokázať žalobca, ktorý v konaní navrhol ako dôkaz znalecký posudok. Pre naplnenie požiadavky zákona nestačí preukázanie, že sa majetok dlžníka zmenšil, musí sa preukázať, že sa zmenšil do takej miery, že to ohrozilo aspoň čiastočné uspokojenie veriteľovho nároku. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno o tom, že dlžníkov právne úkony ukracujú uspokojenie jeho pohľadávky, nesie žalobca. Pričom podľa názoru súdu prvej inštancie v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy právne predpisy neukladali povinnosť vykonať ocenenie nehnuteľností znaleckým posudkom. Cena bola v kúpnej zmluve uvedená ako výška súčtu pohľadávok v čase ich zaplatenia, keď príslušenstvo pohľadávok predávajúceho nebolo v čase podpisu ustálené a stále rástlo, preto sa kúpna cena dohodla v súlade s § 3 zákona č. 18/1996 Z.z. o cenách vo výške určiteľnej. O konečnej výške kúpnej ceny bol následne vystavený protokol tak, ako to vyplýva z dohody zmluvných strán, preto nemožno konštatovať, že dlžník prevzal záväzok bez primeraného protiplnenia.

1.3. Súd prvej inštancie konštatoval, že nebolo možné dospieť k záveru, že žalovaná ako kupujúca mohla mať vedomosť o spornej pohľadávke predávajúceho. Sám predávajúci kupujúcu o tom neoboznámil, kúpna zmluva bola podpísaná dňa 16.8.2012, pričom rozsudok Okresného súdu Bratislava II. č. k. 52C/213/2013 bol vyhlásený až dňa 15.2.2014, t. j. takmer dva roky po podpise predmetnej zmluvy, čo žiadnym spôsobom nepreukazuje úmysel žalovanej a dlžníka ukrátiť veriteľa.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. apríla 2020, č. k. 15Co/299/2018-269, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. potvrdil a vo výroku II. zmenil tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok I.). O trovách konania rozhodol tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% (výrok II.).

2.1. Odvolací súd zdôraznil, že sa stotožňuje s ustálenými skutkovými závermi súdu prvej inštancie, ktoré boli náležite zdôvodnené podľa § 220 ods. 2 CSP, ako i s postupom prvoinštančného súdu, v rámci ktorého neboli z procesnoprávneho hľadiska zistené žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, na ktoré by odvolací súd musel prihliadnuť v zmysle § 380 ods. 2 CSP.

2.2. Podľa odvolacieho súdu v posudzovanom prípade neboli splnené podmienky odporovateľnosti právneho úkonu vyplývajúce z § 42a ods. 5 OZ, nakoľko uzatvorenie kúpnej zmluvy nemožno

považovať za prevzatie záväzku bez primeraného protiplnenia, keď podstata kúpnej zmluvy spočíva v dohode o predmete kúpy a jeho cene, na základe ktorej vzniká povinnosť predávajúceho previesť predmet kúpy do vlastníctva kupujúceho a kupujúcemu povinnosť prevziať predmet kúpy a zaplatiť zaň predávajúcemu dohodnutú cenu. Cenu treba dojednať v súlade so všeobecnými právnymi predpismi (§ 588 a § 589 Občianskeho zákonníka), pričom všeobecne záväzné cenové predpisy iba v malej miere obmedzujú zmluvnú voľnosť v občianskoprávných vzťahoch, a preto nebolo povinnosťou zmluvných strán určiť kúpnu cenu znaleckým posudkom. Základným predpokladom vzniku odporovateľnosti je to, že dlžník urobil v posledných troch rokoch taký právny úkon, ktorý znamenal (svojím obsahom) prevzatie záväzku bez primeraného protiplnenia. Toto primerané protiplnenie sa vyčísľuje v peniazoch. Výška ocenenia sa opiera o znalecký posudok alebo o odborný odhad. Vyčíslenie podľa tohto ustanovenia je najnižšou hranicou pre určenie primeranosti protiplnenia. Vznik odporovateľnosti je však viazaný aj na splnenie ďalších troch alternatívnych predpokladov vyplývajúcich z § 42a ods. 5 OZ. Vo vzťahu k splneniu predpokladov podľa § 42a ods. 5 písm. b) a c) je dôležité poukázať, že právny úkon sa musí urobiť úmyselne, pričom dokazovanie tohto úmyslu (priameho alebo nepriameho) zaťažuje žalobcu v spore o odporovateľnosť. Preto ak dlžník urobil napadnutý právny úkon bez takého úmyslu, alebo sa tento úmysel v sporovom konaní nepreukáže, žalobca nebude úspešný, aj keď ostatné predpoklady odporovateľnosti sú splnené. Neodôvodnené odloženie platby spočíva predovšetkým v takých účinkoch odporovateľného úkonu, ktoré znamenajú odklad splatnosti (zročnosti) platby. Na druhej strane, ak bol právny úkon urobený s úmyslom prevziať dlh, ktorý dlžník nebude schopný splniť v čase jeho splatnosti, k prevzatíu dlhu môže dôjsť nielen dohodou o prevzatí dlhu, o pristúpení k dlhu, ale aj uzavretím kúpnej zmluvy o predaji podniku, alebo jeho časti, pričom pôjde o podnik (jeho časť), v ktorom prevyšujú pasíva, t. j. dlhy.

2.3. Odvolací súd ďalej konštatoval, že žalobca nepreukázal ani splnenie zákonných podmienok pre vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu v zmysle § 42a ods. 2 OZ. Vychádzajúc i z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) sp. zn. 2Cdo/109/2007 odvolací súd zdôraznil nevyhnutnosť preukázania úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa, ak druhou stranou úkonu nie je osoba dlžníkovi blízka podľa § 116 a § 117 OZ, ako aj vedomosť druhej strany o tomto úmysle, ktoré sú v oboch prípadoch psychickým stavom podobne ako napríklad dobrá viera. To znamená, že samy o sebe nemôžu byť predmetom dokazovania, keďže predmetom dokazovania môžu byť len skutočnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie subjektu (jeho vnútorné zámery) prejavuje navonok, t. j. okolnosti, z ktorých možno existenciu tohto úmyslu, či vedomosť o ňom, dôvodiť. Zároveň bolo potrebné preukázať aj skutočnosť, že kúpnu zmluvu, uzavretou medzi dlžníkom žalobcu a žalovanou, došlo ku kvalifikovanému zmenšeniu majetku dlžníka žalobcu, teda zmenšeniu jeho majetku do takej miery, že to ohrozilo aspoň čiastočné uspokojenie veriteľovho nároku. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie pritom vyplynulo, že celková suma, za ktorú dlžník žalobcovi predal predmet kúpnej zmluvy, bola 110 000 eur. Či však uvedeným právnym úkonom došlo ku kvalifikovanému zmenšeniu majetku dlžníka, nebolo vykonaným dokazovaním jednoznačne preukázané, pričom dôkazné bremeno v tomto smere zaťažovalo žalobcu. Skutočnosť, že znaleckým posudkom bola zistená vyššia hodnota nehnuteľností, ako tá, za akú dlžník žalobcu nehnuteľnosti predal, ešte nepreukazuje, že došlo ku kvalifikovanému zmenšeniu majetku. Pokiaľ ide o preukázanie úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa, vychádzajúc z predloženého spisu, bol odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie, toho názoru, že vykonaným dokazovaním nebol preukázaný úmysel M. H. uzatvorením kúpnej zmluvy so žalovanou ukrátiť žalobcu (veriteľa) ako ani to, že by takýto úmysel bol známy žalovanej.

2.4. V tejto súvislosti odvolací súd tiež uviedol, že medzi základné povinnosti strany sporu patrí povinnosť tvrdenia a povinnosť dôkazná. Následky spojené s nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie tá strana sporu, ktorá tieto povinnosti nesplnila. Medzi povinnosťou tvrdenia a medzi povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba, teda pokiaľ strana nesplní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazné bremeno ako procesný inštitút v sporovom konaní spočíva v zodpovednosti strany za to, že v konaní budú preukázané tie rozhodné skutočnosti, ku ktorým sa dôkazné bremeno viaže, v opačnom prípade sa má za to, že táto strana dôkazné bremeno neuniesla, čoho následkom je rozhodnutie súdu vo veci samej v jej neprospech. Podľa odvolacieho súdu žalobca v danom prípade neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal naplnenie zákonných podmienok určenia neúčinnosti právneho úkonu, kúpnej zmluvy zo

dňa 16. augusta 2012, uzatvorenej medzi žalovanou a V. H. v zmysle § 42a OZ.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Nesprávne právne posúdenie žalobca videl v odklone odvolacieho súdu od ustálenej judikatúry pri zisťovaní splnenia predpokladov pre aplikáciu ustanovenia § 42a OZ. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Obo/34/2010, 3Cdo/102/99 (R 44/2001), 5Cdo/142/2002 (R 63/2004), 3Cdo/61/2008, 2Obdo/69/2021, ako aj na rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/224/2017, v rámci ktorého vyzdvihol tvrdenie najvyššieho súdu, že: „Úmysel dlžníka ukrátiť svojich veriteľov, ako aj vedomosť druhej strany o tomto úmysle, sú v obidvoch prípadoch psychickým stavom (podobne ako napríklad dobrá viera). To znamená, že samy osebe nemôžu byť predmetom dokazovania. Predmetom dokazovania môžu byť len skutočnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie subjektu (jeho vnútorné zámery) prejavuje navonok, teda okolnosti, z ktorých možno existenciu tohto úmyslu, či vedomosť o ňom dôvodiť.“ Súčasne zdôraznil, že sudy nižšej inštancie v rámci odôvodnenia svojich rozhodnutí neuviedli žiadne rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré by podporilo ich právne závery, keďže boli založené na nesprávnom právnom posúdení, t. j. boli v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou. Podľa žalobcu na základe vykonaného dokazovania a ustáleného skutkového stavu pred súdom prvej inštancie boli hodnoverne preukázané všetky zákonné požiadavky na to, aby sudy nižšej inštancie rozhodli, že pán V. H. ho úmyselne ukrátil ako svojho veriteľa, nakoľko uznal svoj dlh vo výške 9 190,82 eura s príslušenstvom písomne čo do dôvodu aj výšky dňa 26. apríla 2012 a znemožnil tak uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky žalobcu voči pánovi V. H. tým, že prevzal záväzok previesť uvedené nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy zo 16. augusta 2012 bez určenia jej hodnoty, teda bez primeraného protiplnenia, resp. za nízku kúpnu cenu, ktorá predstavovala sumu menšiu ako polovica hodnoty určenej znaleckým dokazovaním, preto mala byť kúpna zmluva zo 16. augusta 2012 uzatvorená medzi žalovanou a pánom V. H. voči nemu právne neúčinná. Podľa žalobcu bolo tiež nepochybné, že prevodom nehnuteľností na žalovanú sa pán H. stal platobne neschopným, keďže sa vedie na jeho osobu viacero exekučných konaní, kde v rámci jedného z nich (sp. zn. EX2996/14) bolo zistené, že nemá žiaden majetok okrem prevedených nehnuteľností. Argumentáciu odvolacieho súdu, v rámci ktorej súd uviedol, že „... podmienky odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 42a ods. 5 Občianskeho zákonníka v prejednávacom prípade neboli splnené, keďže uzatvorenie kúpnej zmluvy nemožno považovať za prevzatie záväzku bez primeraného protiplnenia, keď podstata kúpnej zmluvy spočíva v dohode o predmete kúpy a jeho ceny, na základe ktorej vzniká povinnosť predávajúceho previesť predmet kúpy do vlastníctva kupujúceho a kupujúcemu povinnosť prevziať predmet kúpy a zaplatiť zaň predávajúcemu dohodnutú cenu.“ považuje dovolateľ za nesprávnu z dôvodu, že dohoda o cene neexistovala a nebola ani uvedená v predmetnej kúpnej zmluve zo dňa 16. augusta 2012, pričom mu ju dlžník nevyplatil, ale vyplatil ju iným veriteľom, ktorí mali v danom čase údajne zapísané záložné právo k predmetným nehnuteľnostiam, na základe čoho bolo zrejmé, že pán H. prevzal záväzok previesť nehnuteľnosti bez určenia ich reálnej hodnoty, teda bez primeraného protiplnenia. Z uvedených dôvodov považuje napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu aj za nepreskúmateľné a arbitrálne.

3.2. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že rozsudok Okresného súdu Bratislava III z 9. novembra 2017 č. k. 17C/190/2014-198 v znení opravného uznesenia Okresného súdu Bratislava III zo 14. augusta 2018 č. k. 17C/190/2014-253 a opravného uznesenia Okresného súdu Bratislava III z 1. októbra 2018 č. k. 17C/190/2014-257 sa mení tak, že kúpna zmluva zo 16. augusta 2012, uzatvorená medzi žalovanou ako kupujúcou a V. H. ako predávajúcim, vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaný pod V-XXXXX/XXXX na liste vlastníctva č. XXXX, pre katastrálne územie: N. V., Obec: BA-m.č. N. V., Okres: Bratislava III, predmetom ktorej je predaj nehnuteľností, a to pozemkov registra „C“: parcelné č. XXXXX/XX o výmere 87 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria; parcelné č. XXXXX/XX o výmere 792 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria; parcelné č. XXXXX/X o výmere 38 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria a stavby: súpisné č. XXXX, postavená na parcele č. XXXXX/X, druh stavby: XX, popis stavby: vrátnica; bez súpisného čísla, postavená na parcele č. XXXXX/XX, druh stavby: XX, popis stavby: prist. pre motoristov, je voči žalobcovi neúčinná. Alternatívne navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že sa nestotožňuje s dovolacou argumentáciou žalobcu a navrhla, aby dovolací súd podané dovolanie zamietol ako nedôvodné, alternatívne ho odmietol ako procesne neprípustné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

7. Dovolanie aj za účinnosti Civilného sporového poriadku treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie ani podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. V neposlednom rade je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

11. Žalobca prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa

ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tento dovolací dôvod žalobca v podstatnom konkretizoval spôsobom uvedeným v bode 3.1.

12. Žalobca namietal odvolacím súdom nesprávne posúdenie otázky: „či boli splnené v danom spore všetky zákonné podmienky v zmysle § 42a OZ na základe vykonaného dokazovania a na základe hodnoverne zisteného skutkového stavu v danej sporovej veci“.

12.1. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí ísť predovšetkým o otázku právnú. Jej riešenie sa bezprostredne odvíja od aplikácie (výkladu, interpretácie) noriem hmotného alebo procesného práva (napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, Civilných procesných kódexov a pod.). Nemôže ísť (len) o otázku skutkovú, teda takú, ktorá sa spravidla spája s tvrdeniami sporových strán a býva predmetom dokazovania.

12.2. Riešenie skutkovej otázky (*quaestio facti*) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (*quaestio iuris*) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

12.3. Vo vzťahu k nemožnosti posúdenia skutkových otázok je potrebné poukázať tiež na to, že dovolací súd je viazaný skutkovým základom tak, ako ho zistil odvolací súd (bod 10. in fine). Dovolací súd v dovolacom konaní nevykonáva dokazovanie, preto ani nemôžeprehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch oboch inštancií, ani posudzovať správnosť z nich vyvođených skutkových zistení (záverov).

13. V rozsahu dovolateľom nastolenej dovolacej otázky súdy nižšej inštancie formulovali svoje skutkové zistenia na základe (predovšetkým) vyjadrení sporových strán, výpovedí svedkov, ako aj z vypracovaného znaleckého posudku a predložených listinných dokladov. Podľa nižších súdov nebolo vykonaným dokazovaním jednoznačne preukázané, či odporovateľným právnym úkonom došlo ku kvalifikovanému zmenšeniu majetku dlžníka, keď dôkazné bremeno v tomto smere zaťažovalo práve žalobcu. Skutočnosť, že znaleckým posudkom bola zistená vyššia hodnota prevádzanej nehnuteľností dlžníkom žalobcu, ako tá, za akú ju tento žalovanej predal, to podľa súdov nižších inštancií ešte nepreukazuje, že došlo ku kvalifikovanému zmenšeniu majetku dlžníka. Ohľadne preukázania úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa, bol odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie názoru, že vykonaným dokazovaním tento úmysel dlžníka preukázaný nebol, rovnako ako ani to, že by takýto úmysel bol žalovanej známy. Inak povedané právne významné okolnosti, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 CSP), záviseli od skutkového substrátu, ktorého individuálny obsah limitoval aj záver o tom, či došlo zo strany dlžníka k ukráteniu uspokojenia pohľadávky žalobcu niektorým zo spôsobov definovaných v § 42a OZ.

13.1. Preto (aj) odpoveď na dovolaciu otázku formulovanú žalobcom bude vždy závislá od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach.

13.2. Ako vychádza z odôvodnení rozhodnutí nižších súdov, súdy na otázku žalobcu formulovanú v dovolaní odpovedali, pričom nezistili žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by viedli k záveru, že by sa dlžník žalobcu snažil úmyselne svojím konaním ukrátiť uspokojenie splatnej pohľadávky žalobcu, o ktorom by mala vedomosť aj samotná žalovaná. Z uvedených dôvodov odpoveď na žalobcom takto všeobecne nastolenú otázku nemožno judikátorne uzavrieť.

14. V tejto súvislosti najvyšší súd tiež poznamenáva, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

15. V dôsledku nevymedzenia „právnej otázky“ relevantnej v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP neboli dané predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a tým potom skúmania namietaného odklonu od žalobcom uvádzaných rozhodnutí najvyššieho súdu.

16. Napokon žalobcom ako jediný namietaný dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. písm. a) CSP, nemôže súčasne naplňať žalobcom len okrajovo, všeobecne - bez bližšej konkretizácie namietanú arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

17. Najvyšší súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

18. Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. f) CSP (dovolanie žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP).

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.